

Národní rada osob
se zdravotním postižením ČR

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR

je organizací s celostátní působností. Základním cílem její činnosti je obhajoba, prosazování a naplňování práv, zájmů a potřeb osob se zdravotním postižením, a to bez ohledu na druh, věk a rozsah zdravotního postižení.

Kontakty:

NRZP ČR
Partyzánská 7, 170 00 Praha 7
www.nrzp.cz
e-mail: nrzp@nrzp.cz
tel: 266 753 421.

Bezplatná poradna pro OZP

Partyzánská 7, 170 00 Praha 7
tel.: 266 753 427
fax: 266 753 431
e-mail: poradna@nrzp.cz

Konzultační hodiny:

Pondělí	9.00 – 12.00	13.00 – 16.30
Úterý	9.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Středa	9.00 – 12.00	13.00 – 17.00
Čtvrtek	9.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Pátek	9.00 – 11.00	

Poradny pro OZP v regionech –

Prostřednictvím sítě poraden pro uživatele sociálních služeb – více na www.poradnaprouzivatele.cz.

Podpora zaměstnávání OZP –

Prostřednictvím specializovaného webu www.praceprozp.cz.

Sbírkový účet NRZP ČR

Schváleno MHMP č. MHMP/797060/2008 jako veřejná sbírka na podporu:

- distribuci EUOKLÍČŮ osobám se sníženou schopností pohybu,
- informační kampaně k rozšiřování EUOKLÍČŮ v rámci ČR.

Sbírkový účet číslo: 225674911/0300.

Všem dárcům předem děkujeme.

Rozloučení s panem profesorem Jesenským

Dne 9. dubna 2009 zemřel po těžké nemoci Prof. PaedDr. Ján Jesenský, CSc., místopředseda Národní rady osob se zdravotním postižením ČR a čestný předseda Svazu postižených civilizačními chorobami v České republice. Rozloučení s panem profesorem se uskutečnilo v pátek 17. dubna 2009 od 13:30 ve velké obřadní síni na Olšanských hřbitovech.

Smutečního obřadu se zúčastnilo velké množství lidí, a to z velké části osob se zdravotním postižením. Chtěli tím vyjádřit, jak mimořádnou osobností pan profesor Jesenský byl a co pro komunitu lidí se zdravotním postižením znamenal. Za osoby se zdravotním postižením se s „Janíkem“, jak jsme mu důvěrně říkali, rozloučil ing. Pavel Dušek, prezident Unie zaměstnavatelských svazů a prezident České rady humanitárních sdružení.

Univerzitní profesor Ján Jesenský patřil k našim předním odborníkům v oblasti rehabilitace, speciální pedagogiky i sociální práce a poradenství. Působil na Karlově univerzitě v Praze, univerzitě v Hradci Králové a v poslední době na Vysoké škole J. A. Komenského v Praze. V období tzv. normalizace byl z vysokoškolského působení vyloučen. Díky přátelům z řad zdravotně postižených byl v té době zaměstnán v bývalém Svazu invalidů.

Je autorem původní koncepce sociální rehabilitace, koncepce vzdělávání dospělých a osob se zdravotním postižením a celé řady dalších původních prací. Působil jako garant celé řady výzkumných a sociálních projektů.

Profesor Jesenský měl bohaté zkušenosti se zdravotním postižením svých příbuzných a známých. Je dobře znám nejenom v odborných kruzích, ale také v prostředí zdravotně postižených. Patřil k zakladatelům SPCCH a tvůrcům jeho programu. Působil jako předseda SPCCH, předseda ÚV Sdružení ZdP, patřil k zakladatelům Národní rady osob se zdravotním postižením ČR, do poslední doby pracoval jako místopředseda jejího Republikového výboru a byl předsedou její Vědecké rady. Doposud byl členem Vládního výboru pro občany se zdravotním postižením.

Za svou činnost ve prospěch osob se zdravotním postižením obdržel řadu čestných uznání u nás i v zahraničí. Nejvyšším oceněním byla medaile J. A. Komenského, kterou mu udělila vláda ČSFR v roce 1990, a Cena ministerstva zdravotnictví ČR udělená v roce 2005.

Pan Profesor Jesenský nám bude chybět pro svoje znalosti, pracovitost, klid a rozvahu.

Janíku, nikdy na Tebe nezapomeneme!

Václav Krása,
předseda NRZP ČR

Sociální služby – nástroj mobilizace pracovní síly a posílení sociální soudržnosti

V rámci předsednictví České republiky v EU se ve dnech 23. – 24. dubna 2009 uskutečnila tematická konference pod názvem **Sociální služby – nástroj mobilizace pracovní síly a posílení sociální soudržnosti**. Hlavními účastníky byli mimo jiné tehdejší místopředseda vlády ČR a ministr práce a sociálních věcí **Petr Nečas**, eurokomisař **Vladimír Špidla**, generální sekretář Evropské platformy pro rehabilitaci (EPR) **Jan Spooren** či prezident Evropské sítě proti chudobě (EAPN) **Ludo Horemans**. Obsahem konference bylo zmapování významných změn probíhajících v sektoru sociálních služeb, a to především z pohledu zaměstnanosti. Diskutující se zaměřili na sociální služby jako na **nástroj prevence sociálního vyloučení a aktivního začleňování nejvíce zranitelných osob** a zároveň na **oblast rostoucích příležitostí pro zaměstnání**.

Konference byla rozdělena do čtyř panelů. V prvním, nazvaném Udržitelnost, kvalita a dostupnost sociálních služeb, byla projednávána témata dostupnosti sociálních služeb z hlediska územního, finančního a druhového a také téma kvality a finanční udržitelnosti. Druhý panel, jenž měl název Sociální služby – vytváření nových pracovních příležitostí, se zaměřil na problémy spojené se zaměstnáváním v sektoru sociálních služeb v Evropě. Je nepochybné, že vlivem ekonomických a demografických změn se v oblasti sociálních služeb budou vytvářet nové pracovní příležitosti. V třetím panelu, pojmenovaném Sociální služby – efektivní nástroj aktivního začleňování, byla diskutována úloha sociálních služeb v aktivním začleňování. Konferenci také doprovázelo Fórum příkladů dobré praxe, kde měly evropské a české nevládní organizace možnost představit své činnosti.

V rámci prvního panelu jsem měl možnost vystoupit mezi hlavními řečníky. Můj příspěvek byl orientován na téma finanční udržitelnosti sociálních služeb. Financování sociálních služeb považuji za velmi důležité, a dovoluji si tudíž uvést část svého příspěvku na této konferenci:

Sociální služby představují významný ekonomický faktor. V **České republice** pracuje v tomto oboru nejméně 60 tisíc lidí a jejich služby využívá přibližně 250 tisíc závislých osob. Obdobná poměrná čísla jsou pravděpodobně také v ostatních zemích. Sektor služeb obecně, ale i oblast sociálních služeb se bude neustále rozvíjet a stane se jedním z největších zaměstnavatelů. Dnes se ukazuje, že sociální služby potřebuje stále více lidí. Přispívá k tomu demografický vývoj. Nejcharakterističtější rysem demografického vývoje ČR je stejně jako v jiných vyspělých zemích pokračující stárnutí populace. V důsledku prodlužující se pravděpodobné doby dožití, poklesu porodnosti zejména v 90. letech a její stagnace na nízké úrovni

se mění věková struktura populace, v níž relativně i absolutně přibývá osob starších 65 let, přičemž nárůst v kategorii nejstarších osob (nad 80 let) by měl být ve srovnání s nižšími věkovými kategoriemi nejrychlejší. Ke stárnutí populace přispěje zestárnutí populačně silných poválečných ročníků a v dalším období zejména prodlužující se pravděpodobná doba dožití.

Problém nejednotnosti a nestability financování sociálních služeb vytváří velkou nejistotu pro poskytovatele, ale hlavně pro uživatele sociálních služeb, což má samozřejmě vliv i na kvalitu poskytovaných služeb. Problémy s financováním sociálních služeb však nejsou jen specificky naším problémem. Se způsobem financování služeb se potýká řada evropských zemí. Porovnávání jednotlivých systémů je však problematické, protože každá země má rozdílný systém sociálních služeb, do kterého někdy zařazuje i zdravotnické služby, pořizování pomůcek a další. Přesto se o to pokusím.

V **Rakouské republice** jsou sociální služby financovány prostřednictvím příspěvku na péči ze státního rozpočtu. Na financování se dále podílejí jednotlivé spolkové země. V každé spolkové zemi je rozdílná míra participace, což přináší velké problémy především klientům sociálních služeb. Dochází k sociální migraci, kdy se lidé stěhují za lepšími sociálními službami, a úroveň jejich kvality je nejčastější stížností k právnímu zástupci osob se zdravotním postižením.

Ve **Velké Británii** je sociální péče o staré lidi a děti v kompetenci místních samospráv a je financována ze státního rozpočtu. Místní orgány poskytují domácí péči, roznášku jídla, zvláštní pomůcky a denní stacionáře. V rámci systému quasi-markets byly do systému sociálních služeb zavedeny tržní mechanismy. Služby poskytují rovněž nestátní organizace, které v poslední době získaly na významu. V současnosti však dochází k tomu, že díky tržnímu prostředí jsou provozovány především lukrativní sociální služby a ty méně lukrativní mizí.

V porovnání s ostatními zeměmi je zcela jiný systém financování sociálních služeb v **Německu**. V roce 1994 tam byl zaveden pojistný systém, který je povinný. Pojistný systém sociálních služeb je jakousi nadstavbou nad systémem zdravotního pojištění, což významným způsobem minimalizovalo personální a finanční náklady související se zavedením tohoto systému. Z pojistného fondu jsou vypláceny dávky na úhradu sociálních služeb. Poskytování dávek na péči se diferencuje v závislosti na typu poskytované péče. Rozlišují se dávky na domácí péči a na péči v ústavním zřízení. Z pojistného fondu jsou hrazeny také různé kompenzační pomůcky – vozík, polohovací postele a jiné zařízení umožňující integraci. Z toho pojištění jsou poskytovány prostředky na úpravu bytu, aby v něm klient mohl samostatně bydlet.

Z uvedeného krátkého výčtu je zřejmé, že problémy s financováním a organizací sociálních služeb nejsou opravdu jen naším specifickým. Velmi závažným faktem je, že sociální služby nejsou vůbec **kompatibilní mezi jednotlivými zeměmi EU**. Domnívám se, že právě kompatibilita sociálních služeb je velmi důležitou věcí. Současný stav brání tomu, aby lidé odkázaní na pomoc druhé osoby mohli delší dobu pobývat v jiné zemi.

Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že nejdůležitějším úkolem, který musíme co nejdříve splnit, je **vyřešit systém financování sociálních služeb**.

Je nezbytné najít systém, který:

- zaručí dlouhodobou stabilitu a jistotu pro poskytovatele sociálních služeb, bude jednotný pro celé území státu,
- bude dostupný všem občanům závislým na pomoci druhé osoby,
- zachová právo klientů na volbu způsobu poskytování péče,
- umožní vstup dalších osob, které budou postupně přibývat vzhledem k demografickému systému,
- bude solidární,
- bude moci být postupně přenositelný i do jiné země EU.

Osobně se domnívám, že výše uvedená kritéria splňuje **pojistný systém**. O tomto způsobu financování sociálních služeb se hovoří již ve **Střednědobé koncepci státní politiky vůči občanům se zdravotním postižením**. V tomto strategickém dokumentu se o financování sociálních služeb uvádí: „V příštích letech bude rovněž analyzována možnost **převedení financování sociálních služeb do pojistného režimu** s využitím kontrolovaných tržních mechanismů, pokud jde o poskytovatele služeb“.

Jsme dlouhodobě přesvědčeni, že právě pojišťovací systém, kdy každý občan platí určité procento ze svých příjmů do pojistného fondu, zaručí dlouhodobou stabilitu financování služeb, a tím i poskytovatelů sociálních služeb. Systém bude jednotný, solidární a mohl by být pro klienty i přenositelný do jiných zemí EU. V Německu je povinné procento 1,75 % z příjmů občana, ale jen do určité výše ročních příjmů. Myslíme si, že **modifikovaný německý model by mohl být aplikován v naší zemi**. Věřím, že se postupně najde model financování sociálních služeb, který bude **přenositelný mezi členskými zeměmi EU**. Bylo by to jen ve prospěch uživatelů sociálních služeb.

Václav Krása
předseda NRZP ČR

Daně a sociální dávky – mýty a skutečnost

Důvodem, proč tento článek vznikl, je propad příjmů státního rozpočtu a do omrzení opakované tvrzení o tom, jak je úžasné být na sociálních dávkách, a jak je proto nezbytné sociální dávky omezovat. Musím říci, že si připadám

jako v zemi, kde lidé sice umějí psát, ale se čtením jsou na štíru. Jak je vidět z následujících údajů o vývoji daní z příjmů fyzických osob, došlo v období od přijetí zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, u všech příjmových skupin

s výjimkou nejnižší ke snížení daňové sazby. Nejvíce si polepšili lidé s příjmem nad jeden milion korun ročně. U nich dosáhlo od roku 1992 snížení daní 32 %, což reprezentuje zvýšení čistého příjmu o 320 000 Kč za druhý a každý další milion nad hranici 1 080 000 Kč ročně.

Rok	1992				
	Od	Do	Základ	%	Ze základu přesahujícího
Pásmo 1	1	60 000		15	
Pásmo 2	60 001	120 000	9 000	+ 20	60 000
Pásmo 3	120 001	180 000	21 000	+ 25	120 000
Pásmo 4	180 001	540 000	36 000	+ 32	180 000
Pásmo 5	540 001	1 080 000	151 200	+ 40	540 000
Pásmo 6	1 080 001		367 200	+ 47	1 080 000

Největší snížení z 32 % na 15 % bylo provedeno zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, pro příjmovou skupinu nad 331 200 Kč. Stejný zákon snížil daňovou sazbu také u jiných příjmových skupin.

Pouze dva roky, v letech 2006 a 2007, platila novela, která snižovala daně pro nejnižší příjmové skupiny. Byla zakotvena v zákoně č. 545/2005 Sb.

Rok	2007				
	Od	Do	Základ	%	Ze základu přesahujícího
Pásmo 1		121 200		12	
Pásmo 2	121 201	218 400	14 544	+ 19	121 200
Pásmo 3	218 401	331 200	33 012	+ 25	218 400
Pásmo 4	331 201		61 212	+ 32	331 200

Další veličinou, se kterou pracuji, je výše všeobecného vyměřovacího základu všech pojištěnců. Na rozdíl například od průměrné mzdy totiž zahrnuje i osoby samostatně výdělečně činné. Z vývoje tohoto ukazatele publikovaného na www.nrzp.cz je vidět postupné zužování daňového rozpětí a také to, že na snižování daní nejbohatších lidí se ostatní podíleli tím, že přecházeli do vyššího daňového pásma při stále nižším násobku měsíčního všeobecného vyměřovacího základu všech pojištěnců. U pojištěnců s nejnižšími příjmy se tento násobek snížil z 13násobku na 6násobek, takže platili vyšší daň již při půlročním příjmu rovnému VVZ, nikoliv při více než ročním, jako tomu bylo na začátku.

Ve vztahu k sociálním dávkám se budu zabývat dávkami závislými na výši příjmů, jimiž jsou ve státní sociální podpoře přídavek na dítě, sociální příplatek a příspěvek na bydlení. Z konstrukce těchto dávek vyplývá, že zatímco přídavek na dítě je dávkou náležející ve stejné výši do hranice příjmů 2,4násobku životního minima rodiny s alespoň jedním nezaopatřeným dítětem, u sociálního příplatku a příspěvku na bydlení jde o konstrukci lineárního snižování příspěvku v závislosti na rostoucí výši příjmu. O jakou částku se tyto příplatky sniží a kolik to má být při změně příjmu o 1 000 Kč v různých sociálních situacích, si budeme ilustrovat v následujících příkladech vycházejících ze tříčlenné rodiny s dítětem ve věku 16 let. Východiskem jsou platné částky životního minima, které v daném případě činí 2 880 Kč u staršího z rodičů, 2 600 Kč u mladšího z rodičů, 2 250 Kč u staršího dítěte. Pro úplnost uvádím částku životního minima dítěte ve věku 6-15 let, která činí 1 960 Kč, a dítěte ve věku do 6 let, která činí 1 600 Kč. Sociální příplatek rodiny při příjmu 10 000 Kč bude 795 Kč. Sociální příplatek při příjmu 11 000 Kč bude 650 korun, tedy o 145 Kč nižší. Výši sociálního příplatku spočítáme tak, že od částky životního minima dítěte odpočítáme hodnotu zlomku, v jehož čitateli je součin životního minima dítěte a čistého příjmu v rodině a ve jmenovateli součin životního minima celé rodiny vynásobeného koeficientem 2. Vyjádřeno vzorcem je to $SP = \text{žmd} - ((\text{žmd} \times P) / (\text{žmr} \times 2))$.

Pokud jde o příspěvek na bydlení, získáme ve stejné příjmové situaci různé výsledky podle toho, zda rodina bude žít v Praze nebo v jiné obci. V dalším výkladu budu srovnávat Prahu s obcí od 10 do 50 tisíc obyvatel.

V případě, že bude rodina žít v Praze v nájemním bytu s celkovými náklady na bydlení ve výši 6000 Kč, bude příspěvek na bydlení při příjmu 10 000 korun činit 2500 Kč a při příjmu 11 000 korun bude příspěvek 2150 Kč. Pokud by šlo o rodinu žijící mimo Prahu, činil by příspěvek při stejné výši příjmu a nákladů na bydlení 3000 Kč a při příjmu 11 000 korun by činil 2700 Kč. Z toho je zřejmé, že zvýšení příjmů o 1000 Kč vede ke snížení výše uvedených sociálních dávek celkem o 500 Kč v Praze a o 450 Kč mimo Prahu. Totéž platí pochopitelně i naopak. Snížení příjmu má za následek vyšší výdaje na dávkách.

Vratme se nyní k zákonu 261/2007 Sb. Ten zavedl 15% daň, ovšem z tzv. superhrubé mzdy. Faktická daň tedy činí $15 \times 1,35$, tedy 20,25 %. To znamená, že naše vzorová rodina zaplatila v roce 2008 o 8,25 % větší částku na daních. Při příjmu 10 000 korun to činí 825 Kč. V důsledku toho jí vznikl nárok na výše uvedené dávky (proklínané mandatorní výdaje), vyšší o polovinu této částky, tedy o 413 Kč. O stejnou částku ale bude nižší i celkový příjem vzorové rodiny. Touto částkou bude tedy dotovat snížení daní nejvyšších příjmových skupin. Pokud by chtěl někdo namítat, že došlo ke zvýšení odčitatelných položek, pak musím podotknout, že jejich struktura a výše je stejná bez ohledu na příjem. Vzhledem k počtu rodin, které se v důsledku novelizace zákona o daních z příjmu ocitly ve stejné situaci, jde bezesporu o značné částky. Přesto by nestačily k pokrytí celého nárůstu příjmů nejvyšší příjmové skupiny, potažmo dalších, u nichž byla snížena daňová sazba. Navíc došlo k následujícím opatřením.

Snížil se násobek životního minima, do kterého dávky závislé na výši příjmu náleží. Zatímco před účinností zákona náležel přídavek na dítě do čtyřnásobku životního minima, po účinnosti zákona je to jen do 2,4násobku. Jestliže tedy naše vzorová rodina měla nárok na přídavky na děti do výše příjmu 30 920 Kč, po účinnosti nového zákona už jen do částky 18 552 Kč.

Uždíbnuto bylo i ze sociálního příplatku, mimo jiné snížením hranice příjmu, do které náleží, z 17 006 Kč na 15 460 Kč, ke kterému došlo v důsledku snížení násobku životního minima pro nárok na sociální příplatek z 2,2 na 2. Tím se současně snížila i výše příspěvku, a to v důsledku toho, že hodnota zlomku s vyšším číslem ve jmenovateli je nižší než v případě, kdy je ve jmenovateli nižší hodnota – například jedna čtvrtina je více než jedna pětina. Vzhledem ke konstrukci příspěvku znamená toto snížení koeficientu snížení výše příspěvku. Při příjmu 10 000 Kč by před novelizací činil 927 Kč, tedy o 132 Kč více. Vypočítat výši sociálního příplatku před a po novelizaci bychom mohli zadat zlobivým dětem jako trest. Vzoreček je uveden výše a jediná změna by byla v nahrazení koeficientu 2 koeficientem 2,2.

Dalšími dopady „stabilizace“ rozpočtu je přenesení hlavní tíhy saturace příjmu státního rozpočtu u daně z příjmu na nízkopříjmové skupiny obyvatelstva. Tyto skupiny jsou však nejvíce postiženy nezaměstnaností a výpadek příjmu, plynoucí z této situace, je logickým dopadem navrhovaných úprav. Z pohledu dopadu na státní rozpočet je naprosto lhostejné, jestli stejnou částku od lidí vyberu a pak ji rozdělím formou dávek nebo ponechám v kapse lidí. V tomto směru lze říci, že nejvyšší sociální dávky pobírají lidé s nejvyššími příjmy. Na rozdíl od lidí s nízkými příjmy nejsou tyto částky nijak kompenzovány (úspora na sociálních dávkách), ale jde o čistý úbytek peněz ve vztahu ke státnímu rozpočtu. Ten bude dále snižován tím, že 61% průmyslových podniků v ČR plánuje snižování mezd (informace na ČT 1 dne 20. 5. 2009). Jistou „třešničkou na dortu“ je pak zavedení stropu na sociální pojištění, které je také příjmem státního rozpočtu. Možná při pojmenovávání zákona č. 261/2007 Sb. bylo uždíbnuto i z jeho názvu – nemístně se šetřilo písmenky.

Jan Hutař

Celý článek naleznete na www.nrzp.cz.

Spolupráce NRZP ČR a poradenské společnosti Partners

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR navázala spolupráci v oblasti finančních produktů s poradenskou společností Partners for Life Planning (Partners). Cílem této spolupráce je zajistit pro lidi se zdravotním postižením zvýhodněné finanční produkty a poskytnout nadstandardní

finanční poradenství, a to i v místě jejich bydliště.

Výhodou pro lidi se zdravotním postižením je rovněž širší dohodnuté spolupráce, která se nevztahuje pouze na pojistné produkty, ale i na hypotéky, investice, bankovní produkty a jiné finanční služby. Lidé se zdravotním postižením

tedy získají tyto produkty s výraznou slevou. Například pojištění motorových vozidel je možné získat za cenu o 10–20 % nižší oproti běžné sazbě. A to vedle bonusu, který již klient získal.

V případě pojištění domu a domácnosti je vyjednána sleva z pojistného ve výši 20 %. Používáte-li

invalidní vozík nebo jiné rehabilitační nebo zdravotní pomůcky, je pro vás důležité, že tyto věci budou pojištěny nejen v bytě, jeho příslušenství, společných nebytových prostorách budovy, ale i mimo tyto prostory. Pojištění by rovněž mělo být na novou cenu. To znamená, že v případě jejich ztráty nebo zničení obdržíte takové plnění, za které si budete moci pořídit tyto věci nové. Zahrnuto by mělo být také pojištění proti škodám vzniklým prostou krádeží nebo nezjištěným vandalem. Za výhodných podmínek je možné pojistit dopravní mechanismy připojené k budově, které usnadňují přístup pojištěného do jeho bytu (pohyblivá plošina, individuální výtah apod.); budou automaticky pojištěny také proti škodám způsobeným nezjiště-

ným vandalem a strojními riziky. Poradci Partners rovněž nabízejí bezpoplatkové spořicí účty nebo investice se zahrnutými garancemi. V nabídce je i zvýhodněné úrazové a životní pojištění.

Na koho se obrátit

Zájemci o finanční služby mohou společnost kontaktovat na e-mailové adrese nrzp@partners.cz nebo mohou využít zelenou linku **800 63 63 63** (*šetři šetři šetři*), kde sdělí, že mají zájem o produkty pro lidi se zdravotním postižením v rámci spolupráce mezi NRZP ČR a Partners. Call centrum je přidělí příslušnému poradci dle jejich bydliště. Více informací o společnosti je k dispozici na webu www.partners.cz.

Shrnutí výhod:

- Slevy ve výši až 20 % na finanční produkty od různých institucí.
- Servis finančního poradce a pomoc s administrativním vyřízením finanční služby v místě bydliště na požádání (pro společnost Partners pracuje přibližně 2000 poradců po celé ČR).
- Bezplatná informační pomoc společnosti Partners (odpovědi na dotazy a rady v oblasti finančních produktů).
- Mediální spolupráce (rozhovory s lidmi se zdravotním postižením v médiích a upozornění na jejich problémy).

Nově vydané publikace NRZP ČR

Sociálně právní minimum pro osoby se zdravotním postižením

Autor: JUDr. Jan Hutař, vydavatel – NRZP ČR, květen 2009

Jedná se o již tradiční publikaci, která je určena osobám se zdravotním postižením, jejich rodinným příslušníkům a pracovníkům působícím v oblasti sociálních věcí a zdravotnictví. Je také vhodnou pomůckou pro studenty škol se sociálním zaměřením. Rozsáhlá publikace má 250 stran textu formátu A4.

Objednávky přijímáme na e-mailové adrese a.brazdova@nrzp.cz nebo na telefonním čísle 266 753 421. Příspěvek na legislativní činnost NRZP je 100 Kč při osobním vyzvednutí. Při zaslání na dobírku účtujeme poštovné a balné 60 Kč. Distribuce bude od konce června 2009 dále probíhat prostřednictvím vybraných Center pro osoby se zdravotním postižením a Krajských rad osob se zdravotním postižením. V publikaci najdete:

- podmínky nároků na důchody,
- výpočet životního minima a jeho význam u sociálních dávek,
- daňové a poplatkové úlevy pro osoby se zdravotním postižením,
- peněžní podporu pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením,
- právní úpravu odstraňování architektonických, dopravních a komunikačních bariér,
- postup při stanovení míry závislosti pro příspěvek na péči,
- právní úpravu platnosti úkonů,
- základní informace o správním řízení,
- a některé vzory podání včetně přezkumného řízení.

Smluvní vztahy v sociálních službách

Autor: Jan Michalík, vydáno s finanční podporou Evropského sociálního fondu, 2008

Jedná se o zcela unikátní specializovanou publikaci, která si jako první svého druhu klade za cíl přispět k odstranění rizika, kterým je nepřilíš dobrá orientace řady uživatelů v právech a povinnostech vyplývajících z jejich smluvního vztahu.

Mohou ji využít i pracovníci poskytovatelů sociálních služeb, pracovníci obecních a krajských úřadů působící v oblasti sociálních služeb či studenti vyšších odborných a vysokých škol připravující se na činnost v sociálních službách. Publikace se na 223 stranách zabývá osvětlením následujících témat:

- smluvní vztahy v občanském právu,
- právní normy,
- právní úkony v občanském právu,
- neplatnost právních úkonů,
- smlouva o poskytování sociální služby,
- faktory, které ovlivňují uzavírání smluvních vztahů,
- náležitosti smlouvy o poskytování sociální služby,
- příklady ze smluv,
- pravidla tvorby kvalitní smlouvy,
- poskytovatelé sociálních služeb a smlouva o poskytování sociální služby,
- smlouva o poskytování sociální služby s fyzickou osobou,
- vzor stížnosti registrujícímu orgánu (krajský úřad) na nedostatky v kvalitě sociální služby,
- soudní ochrana práv vzniklých na základě smlouvy o poskytování sociální služby,
- vzor žaloby na splnění závazku poskytovatele vyplývajícího ze smlouvy,
- vzor návrhu na vydání platebního rozkazu,
- vzorová smlouva pro domov pro zdravotně postižené (alter. domov pro seniory),
- vzorová smlouva pro službu osobní asistence,
- vzorová smlouva pro odborné sociální poradenství,
- vzorová smlouva uživatele s pečující fyzickou osobou (která neposkytuje sociální služby jako podnikatel).

Publikace je ke stažení v elektronické podobě na webovém portálu NRZP ČR – www.poradnaprouzivatele.cz. V písemném provedení vám publikaci zašleme za 60 Kč na dobírku klasickou poštou (poštovné a balné). Objednávky přijímá: NRZP ČR, A. Brázdová, Partyzánská 7, 170 00 Praha 7, e-mail: a.brazdova@nrzp.cz, tel. 266 753 421.

Ohlédnutí za mezinárodní konferencí Evropou bez bariér

Ve dnech 20. až 21. dubna 2009 se v Top Hotelu Praha uskutečnila mezinárodní konference Evropou bez bariér, kterou uspořádala Národní rada osob se zdravotním postižením ČR. Konference se zabývala možnostmi a způsoby vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením, a to především v oblasti mobility a dále v oblasti vzdělávání a zaměstnávání. Navázala na diskusi o podmínkách pohybu osob se zdravotním postižením po členských státech EU, kterou NRZP ČR zahájila v říjnu 2008 na veletrhu Medical Fair 2008 v Brně.

Konference, jež byla zahrnuta mezi doprovodné akce českého předsednictví Evropské unie a nad

níž převzal záštitu dnes již bývalý místopředseda vlády ČR a ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas, se zúčastnila řada českých i zahraničních vrcholných politiků, činitelů evropských organizací OZP a představitelů vzdělávacích i jiných institucí. Byla rozdělena do čtyř tematických bloků. O problematice mobility občanů se ZP se jednalo zejména v rámci prvního bloku. V něm byla mimo jiné představena společná iniciativa NRZP ČR a Švédské federace osob se zdravotním postižením, která má prostřednictvím dotazníkového šetření zmapovat podmínky pohybu OZP po zemích EU a navrhnout některé jeho prvky ke sladění v mezinárodním měřítku. Co se týče mobility

OZP, panuje dnes totiž v Evropské unii značný nesoulad a nepřenositelnost podpor pro OZP (viz článek zabývající se dotazníkovým šetřením o podmínkách mobility OZP po členských státech EU).

V prvním bloku vystoupili mimo jiné předseda NRZP ČR Václav Krása, poslankyně Parlamentu ČR Kateřina Jacques, člen Evropského parlamentu Milan Cabrnok, Irina Papancheva z Evropského fóra zdravotně postižených, předseda Belgického fóra zdravotně postižených Pierre Gyselinck, Zdenka Šrámková ze Švédské federace osob se zdravotním postižením, předsedkyně Slovenského svazu tělesně postižených Monika Vráblová a další.

Druhý blok seznámil účastníky konference s projektem Euroklíč, s jeho zaváděním v České republice a dalších zemích coby prostředku podpory mobility OZP (viz www.eurokeycz.com). V této části vystoupili mimo jiné ministr pro lidská práva a národnostní menšiny Michael Kocáb, poslanec německého Spolkového sněmu Ilja Seifert, náměstek ministra práce a sociálních věcí Marián Hošek, bývalá ministryně Džamila Stehlíková a další.

Třetí blok konference se týkal vzdělávání a zaměstnávání OZP, tedy vyrovnávání příležitostí pro studenty a pracující se zdravotním postižením na evropském trhu práce. Mezi vystupujícími byli bývalý ministr práce Petr Nečas, předseda ČSSD Jiří Paroubek a první místopředsedkyně Senátu Alena Gajdůšková. Návštěvníci konference se mohli rovněž seznámit s konkrétními projekty zaměřenými na podporu vzdělávání a zaměstnávání OZP.

Poslední, čtvrtý blok představil Středoevropskou skupinu pro integraci osob se zdravotním postižením, její cíle a činnost. Skupina byla ustavena zástupci organizací OZP České a Slovenské

republiky a zástupci polského Sejmu ve dnech 3. a 4. února 2009 v Turčianských Teplicích. Jejím cílem je pojmenovat společné problémy OZP v ČR, na Slovensku a v Polsku. Mezi její priority patří stanovení standardů přístupného prostředí v legislativě EU, komparace legislativy států Středoevropské skupiny a EU, podpora mobility a sociální turistiky a zavádění modelu ucelené rehabilitace.

Účastníci konference se shodli na těchto závěrech k jednotlivým projednávaným problematikám:

1) Účastníci konference se obrací na představitel členských zemí EU s požadavkem co nejrychlejší harmonizace právních předpisů v rámci evropského společenství, které umožní osobám se zdravotním postižením cestovat po zemích EU bez diskriminace a zbytečných administrativních překážek.

2) Přítomní účastníci konference jsou přesvědčeni o tom, že projekt Euroklíč je jednou z cest, jak zlepšit kulturu cestování osob se zdravotním postižením, a považují za velmi potřebné, aby veřejná správa pomáhala s jeho zaváděním.

3) Středoevropská iniciativa – spolupráce osob se zdravotním postižením ČR, Polska a Slovenska považuje za prioritu stanovit v legislativě EU standardy přístupného prostředí. Dalšími body spolupráce jsou:

- Komparace legislativy států Středoevropské skupiny a EU.
- Podpora programu Euroklíč.
- Podpora mobility a sociální turistiky.
- Zavádění modelu ucelené rehabilitace.

4) Účastníci konference se shodli na tom, že vzdělání a zaměstnání je zásadní podmínkou integrace osob se zdravotním postižením a vyzývají evropské orgány, aby této problematice věnovaly maximální pozornost.

Soudě podle počtu účastníků i diskuse, jež následovala po každém tematickém bloku, měla celá konference nemalý ohlas. Podrobnější program, jakož i powerpointové prezentace jednotlivých vystupujících jsou k dispozici na webových stránkách NRZP ČR: www.nrzp.cz/evropou-bez-barier.

Ondřej Folk

EPHATA, o. s., pomůže při sluchovém postižení vašeho dítěte

V předchozím čísle Skoku do reality jsme vás informovali o psychorehabilitačních a sociálně aktivizačních pobytech pro sluchově postižené děti a jejich rodiče, které pořádá občanské sdružení EPHATA. O pobyty je velký zájem, proto co nejdříve vyplňte přihlášku otištěnou v tomto čísle a odešlete ji podle

připojených propozic. Více informací o našem sdružení a jeho činnosti se dozvíte na webových stránkách ephata.xf.cz.

Těšíme se na vás i vaše dítě!

Anežka Červenáková, předsedkyně občanského sdružení EPHATA

Vážení,

občanské sdružení EPHATA pro Vás opět připravilo PSYCHOREHABILITAČNÍ A SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ pobyt pro SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ DĚTI A JEJICH RODIČE s odborným programem, který je vždy velmi kladně hodnocen. Uskuteční se v termínu od 4. do 8. října 2009.

Specialisté s dlouholetými zkušenostmi a praxí na významných pracovištích (foniatr, logoped, dětský lékař, psycholog, neurolog, genetik, sociálně právní pracovník, audioteknik, znalec kompenzačních pomůcek aj.) Vás seznámí s nejnovějšími poznatky o sluchovém postižení. Po dobu přednášek budou o Vaše děti pečovat osobní asistentky starší 18 let ze zdravotně sociálních škol.

Ubytování a stravování bude zajištěno v hotelu PRAMEN při SOŠGP v Praze 9, Za Černým Mostem 362/8. Zatímco děti budou v herně a na zahradě, Vy se na přednáškách a diskusích dozvíte vše, co potřebujete vědět o péči a práci s Vaším dítětem. Cena za celý pobyt pro jedno sluchově postižené dítě a jeden doprovod (matka, otec, babička aj.) je 1.500 Kč, aby mohli přijet i ti, kteří mají velké sociální problémy. Přihlášku pošlete IHNED, protože POČET ÚČASTNÍKŮ JE LIMITOVÁN ŠTĚDROSTÍ A FINANČNÍ POMOCÍ. Blíže informace po závazném přihlášení.

ZDE ODDĚLIT

ZÁVAZNÁ PŘIHLÁŠKA NA PSYCHOREHABILITAČNÍ A AKTIVIZAČNÍ POBYT 2009

Jméno a příjmení dítěte: Narozen:

Jméno, adresa, PSČ rodiče:

Telefon, fax, mobil rodičů:

Dítě v péči FONIATR: LOGOPED:

Zdravotní pojišťovna dítěte:

Jiná sdělení o dítěti, jméno dětského lékaře nebo specialisty:

Závazný podpis rodiče, který o dítě pečuje, a jméno doprovázejícího dítě na pobyt (i adresa):

Datum odeslání:

Zde uveďte další poznámky:

Ing. Anežka Červenáková, předsedkyně o.s. EPHATA, V Chaloupkách 29, 198 00 Praha 14, tel.: 281 863 921 ráno do 9 hod. a večer 20–22 hod., mobil: 721 549 408, e-mail: ephata@seznam.cz, www.ephata.xf.cz

Představujeme členské organizace NRZP ČR

Unie Roska, regiony Beroun, Břeclav atd.

P. O. Box 38, 120 00, Praha 2, tel.: 266 712 511, www.roska.eu

Zdravotní postižení, jehož nositele organizace sdružuje, je jedno z nejsadistických. Znemožní člověku nejen pohyb, ale bere mu mnohdy i zrak, duševní vyrovnanost a v některých případech odejme schopnost polykat a nakonec i dýchat. Přitom se hlásí nenápadně: člověk sem tam zakopne, něco mu vypadne z ruky, najednou má kdesi na těle necitlivé místo. Nejhorší na něm je, že je nevyzpytatelný. Už několik měsíců se můžeš pohybovat jen na vozíku, a potom ráno vyskočíš z postele sám. Anebo stačí chřipka, ty ulehneš a už se nikdy nepostavíš. Postupuje skoky, nikdy nevíš, zda to bude k lepšímu či k horšímu. Léčba sice existuje, ale je nejistá. Leč naděje umírá poslední a často ona sama léčí.

Naděje se rozhodli dodávat již za hluboké totality (1983) lidem s „ereskou“ neboli sklerózou multiplex (nesouvisí se zapomínáním) v klubech Roska sami lidé, kteří ji měli. Věděli, co potřebují, a chtěli s touto znalostí pomáhat ostatním. Postupně vznikla ze spolků profesionální organizace, jež však i nadále využívá iniciativy „zdola“.

Svou podporu směřuje ke všem lidem s tímto postižením bez ohledu na pohlaví či věk. Má celorepublikovou působnost a 3500 členů. Je aktivním členem mezinárodní federace MSIF a její evropské platformy EMSP při EU.

Posláním organizace je pomáhat členům žít kvalitní důstojný a plnohodnotný život. Funguje jako informační, poradenské a kontaktní místo, často také jako cvičební místnost, prostory pro internetový PC klub, jazykové a další kurzy apod., vydává knižní publikace, audio a video CD v edici Roska, celostátní časopis Roska, informačního zpravodaje Roska plus, osvětové brožury atd. Nabízí se zde sociálně a pracovně právní poradenství, včetně konkrétní pomoci, nebo ozdravné akce domácí i zahraniční.

V čele Rosky je Karel Hrkal a stále tu ještě působí jako čestný prezident Jaroslav Zika, o zdravotnické informace se stará Eva Havrdová. Organizace získává finance z členských příspěvků, z grantů MPSV, MZ, ÚV, od sponzorů apod.

Revma Liga v ČR, pobočky Bruntál, Domažlice aj.

Revmatologický ústav – ergoterapie, Na Slupi 4, 128 50 Praha 2
tel.: 272 918 741, 607 994 372, www.revma.cz/liga

„Bude pršet, loupe mě v koleně,“ říkávala má tetička. A dodávala, že jí to hlásí její „regma“. Nevím, zda měla revmatické onemocnění zánětlivé, degenerativní či metabolické. Příčin nemoci je mnoho, její obraz je různorodý. Jen jedno je jisté: bolí to a znemožňuje to člověku pohyb. Léčba je obtížná, pomoc vítaná.

V Revma Lize se sdružují všichni, jichž se to dotýká: lidé s nemocí a jejich rodiny či přátelé a také lékaři a další zdravotníci. Předávají si informace zejména o léčbě a také o rehabilitačních postupech, ergoterapii a kompenzačních pomůckách, je zde sociálně právní poradna. Lidé tu debatují, setkávají se se zajímavými osobnostmi, poslouchají odborné přednášky, pořádají

společné návštěvy divadel, výstav, cvičení, plavání, ergoterapii, výlety. „Měli byste vidět radost, když se nám podaří zdolat nějaký kopec, vystoupat na rozhlednu, zkrátka překonat svou chorobu, která nás omezuje v pohybu,“ líčí paní Matějková. „V pobočce v České Lípě vymysleli hezké heslo: nesedte doma, přijďte mezi nás. Pro takto nemocné lidi je důležité, aby se dostali do party a neseděli doma a nedumali jenom nad svojí chorobou. V kolektivu najednou zjistí, že jsou lidé, kteří jsou třeba i více postižení než oni, a přesto život nevzdávají a bojují.“

V Praze se scházejí v Revmatologickém ústavu každé první úterý v měsíci, vyjma prázdnin. Čestným předsedou organizace je Robert Bardfeld, výkonnou předsedkyní je Jiřina Janatková. Každá pobočka má své vedení, činnost té pražské organizuje Věra Matějková. Působnost je celorepubliková, záleží na aktivitě poboček, členů je 600. Finance se získávají z členských příspěvků, projektů, od sponzorů apod.

Společnost Parkinson, o.s.

Volyňská 20, 100 00 Praha 10, tel.: 774 443 558, www.parkinson-cz.net

Jeden z nejslavnějších nositelů této nemoci byl papež Jan Pavel II. Parkinsonova choroba je projevem ztráty buněk v mozku, produkujících přenašeč vzruchů v nervech dopamin. Lze jej sice nahradit, nikoli však plnohodnotně, a tak se stav osob, které mají tuto nemoc v pokročilém stádiu, během dne střídá. Mohou se několikrát denně jevit téměř zdravými a na druhé straně s vypětím sil jenom ztuhle sedět či naopak trpět samovolnými pohyby. U některých doprovází chorobu nepříjemný třes. Chcete-li se vcítit do pocitů osoby s touto nemocí, představte si, že jste u moře, a zatímco vy kráčíte po pevném mokřém písku, parkinsonik se brodí po pás vodou. Nejprve vám stačí, jeho únava však rychle vzrůstá, brodění je čím dál obtížnější. A tak potřebuje velké pochopení a podporu.

„Přišel k nám nedávno pán, který pečuje o svou manželku trpící touto nemocí,“ líčí pracovnice pražského střediska Lucie Handlovičová a Věra Skoupá. „Komplikovaný zdravotní stav paní vyžadoval lékařský zásah a pán nevěděl, kam se má obrátit a jak má své manželce pomáhat. Doporučili jsme jim lékaře, kteří umějí zacházet s parkinsoniky, předali jsme kontakty na domácí péči a upozornili jsme na blahodárný vliv lymfatických masáží.“

Tak naplňuje Společnost Parkinson své poslání, jímž je zlepšovat životní podmínky lidí s touto nemocí a jejich blízkých. Napomáhat ke zvyšování jejich sebevědomí, učit je žít s touto i při intenzivní léčbě progredující nemocí a bojovat s ní. Zřizuje kluby Parkinson, pořádá rekondiční pobyty. Vydává vlastní časopis a provozuje internetové stránky s chatem a fórem. Věnuje se osvětě ve společnosti. Snaží se prosadit dostupnost všestranné kvalitní péče. Je členem EPDA, Evropské asociace Parkinsonovy nemoci.

Společnosti působí v celé republice, předsedá jí Václav Veselý, členů je kolem 2200. Finance se získávají z členských příspěvků, projektů, od sponzorů apod.

Jana Hrdá

Lidský řetěz za bezbariérovost v Berlíně

Dne 27. dubna 2009 se před Domem Evropské unie v Berlíně, na křižovatce ulic Unter den Linden a Wilhelmstraße (nedaleko Braniborské brány), vytvořil lidský řetěz. Jednalo se o symbolickou akci, jež měla za cíl pod heslem „Evropa bez bariér!“ poukázat na důležitý předpoklad plného a samostatného zapojení všech lidí (ať už s postižením či bez něj) do života společnosti, kterým je vytvoření komplexního bezbariérového prostředí.

Lidský řetěz, do něž se zapojilo více než 200 demonstrantů, sahal od bezbariérových veřejných toalet až k Evropskému domu. Zástupcům této instituce byla předána zvětšenina

klíče, jehož originál by mohl otevřít všechny bezbariérové veřejné toalety v Evropě, případně mít i další funkce. Účastníci tak chtěli ukázat, že bezbariérovost je ku prospěchu všem a že vytvoření bezbariérového prostředí je nejen nutné, ale i možné. Jedním z důkazů je například zřízení přibližně 200 přístupných městských toalet v Berlíně.

Demonstraci svolal Německý svaz osob se zdravotním postižením (ABiD) a Berlínský svaz zdravotně postižených (BBV). Před samotným symbolickým aktem vytvoření řetězu a předání klíče promluvila řada řečníků z organizací OZP. Jako první se ujal slova předseda Berlínského

svazu zdravotně postižených a poslanec Spolkového sněmu za stranu Die Linke Ilja Seifert, hlavní iniciátor akce, který mimo jiné poznamenal: „V minulém roce jsme před televizní věží řekli, že se chceme dostat nahoru. Tehdy nás tam bylo kolem stovky zúčastněných. Dnes je nás tu víc než dvakrát tolik. Porozumění pro naše požadavky vzrůstá.“

Dále k shromážděným promluvili představitelé Národní rady osob se zdravotním postižením ČR, Běloruského svazu zdravotně postižených a řady německých organizací OZP.

Po skončení demonstrace následovala diskuse v budově Říšského sněmu, při níž si přibližně

padesát zástupců organizací OZP vyměňovalo zkušenosti a debatovalo o svých záměrech. Ukázalo se například, že všichni diskutující se ZP museli čelit problémům při cestě železnicí do Berlína. Rezervace cesty byla příliš složitá a často nebyl zajištěn bezbariérový přístup do vagonu. Mimoto bylo zdůrazněno, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením je velmi důležitým krokem správným směrem. Ta však teď musí být náležitě implementována. Významný předpoklad k tomu představuje mimo jiné vzájemné uznávání právního postavení OZP mezi členskými státy Evropské unie.

Ondřej Folk

Exekuce a já

Vážení čtenáři novin Skok do reality, byla jsem požádána, abych napsala článek o exekuci, tedy výkonu rozhodnutí, tak jak to má na mysli ustanovení našeho právního řádu. Ráda jsem tuto výzvu přijala. V článku bych se chtěla zaměřit na to, co je vůbec potřebné a dobré o exekuci vědět, co by si měl uvědomit každý, kdo vstupuje do nějakého závazkového vztahu, to znamená ten, kdo má povinnost něco plnit, a dále na to, jak se pokud možno hrozbě exekuce vyhnout. Zmínit bych se také chtěla o tom, jak se chovat, když už konkrétní osoba exekuční výměr obdržela, a jak si průběh exekuce „ohlídat“, aby jejím provedením skutečně vše skončilo.

Účelem exekuce by mělo být zajištění a ochrana práv věřitele, která mu byla vůči dlužníkovi přiznána vykonatelným rozhodnutím soudu nebo jiným exekučním titulem. Upozorňuji, že **exekuční řízení není jakousi další instancí, kdy by bylo možné přezkoumávat věcnou správnost pravomocného rozhodnutí orgánu, který o titulu exekuce rozhodl. Exekutor se v rámci řízení nemůže zabývat tím, zda nárok věřitele je vskutku po právu. S touto otázkou se vypořádalo nalézací řízení.**

Mezi exekuční tituly mimo jiné patří:

- rozhodnutí soudu či rozhodčí nález v občanskoprávním řízení, respektive rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek,
- exekutorský zápis nebo zápis notářský se svolením k vykonatelnosti,
- rozhodnutí orgánu státní správy a územní samosprávy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků, jakož i smíry schválené těmito orgány,
- rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení.

Exekuce je velice nepříjemnou záležitostí, která může postihnout jak fyzické, tak i právnické osoby. Dokonce může postihnout i ty, kteří dluhy nemají, jako rodinné příslušníky a další osoby, u nichž mají povinné trvalé bydliště. Zde bych chtěla podotknout, že manželé mají společné nejen jmění v rámci občanského zákona, ale mají společné i závazky. Pokud jde o osoby, jejichž majetek se stane předmětem exekuce, i když dlužníky nejsou ony, řídí se exekutor pravidlem, že má pravomoc zabavit veškeré cenné věci, které by svojí hodnotou mohly uhradit dlužnou částku. Tedy i věci, které se nalézají v bytě třetí osoby, právě za předpokladu exekutora, že dlužník zde má umístěn svůj majetek. Mnohdy již stačilo, že dlužník měl právě na schránce nebo zvonku své jméno, nemusel mít tedy v bytě trvalé bydliště. Někteří z právníků, advokátů dlužníků, považují tuto exekuci za nezákonnou. Já rovněž. Náprava je nicméně zdlouhavá a mnohdy věci exekucí zabavené již nelze vrátit či nahradit.

Jak bylo již výše uvedeno, k exekucím dochází v případě, že dlužník dobrovolně nesplácí své dluhy, a to ani na základě vykonatelného rozhodnutí ve smyslu občanského soudního řádu. Takovýto výkon rozhodnutí, týkající se zaplacení dlužné částky, může být veden srážkami ze mzdy dlužníka, nebo přikázáním pohledávky z účtu povinného, prodejem movitých věcí, prodejem nemovitostí. V případě firmy i prodejem podniku. Právo na určení způsobu získání své pohledávky má věřitel a soud následně nařídí výkon rozhodnutí tím ze způsobů, který stačí k uspokojení pohledávky.

K poslední zmíněnému bych chtěla uvést, že pokud je nařízen výkon rozhodnutí-exekuce přikázáním pohledávky z účtu povinného, je účet zastaven

a do doby splacení celé dlužné částky s ním nesmí majitel účtu-dlužník manipulovat. To v praxi často znamená, že zůstane bez prostředků.

Věřitel si může vybrat sám soudního exekutora, který má pověření exekutorským úřadem. Pak sepíše smlouvu s exekutorským úřadem a podá návrh na nařízení exekuce. Ten je předložen exekučnímu soudu a požádá o udělení pověření k provedení exekuce. **Exekuce může být zahájena pouze tehdy, když soud udělí exekutorovi pověření k jejímu provedení.** To je potřeba zdůraznit, protože v praxi jsou známy případy takzvaných „falešných exekutorů“, návazně pak vykonání soudem nenařízených exekucí. Následky bývají mnohdy fatální.

Dlužník se toho vyvaruje tím, že důrazně při návštěvě exekutora trvá na předání soudních rozhodnutí a nařízení exekuce, kde je potom pověřený exekutor uveden. Každý má právo na to, aby se mu exekutor prokázal. Tato opatrnost je na místě, neboť exekutor, zejména v dnešní době, kdy stále nevešla v platnost novela exekutorského řádu, má zákonem dané značné pravomoci, mnohdy se jeví jako neomezené. A na nápravu špatně provedené exekuce či provedené v rozporu se zákonem je mnohdy pozdě, případně je velice obtížná nebo neproveditelná.

Exekutor má při současné právní úpravě opravdu značné pravomoci. Dobrý exekutor se drží v jejich hranicích. Je ze zákona veřejným činitelem a má nárok na policejní ochranu. Má právo požadovat prakticky u celé řady institucí, například bank, orgánu státní správy, peněžních ústavů, investičních fondů, obchodníků s cennými papíry či penzijních fondů, informace o majetku dlužníka včetně čísel jeho účtů. Při výkonu exekuce může asistovat Policie ČR. **O provedení exekuce nebo zajištění majetku nemusí být dlužník informován dopředu a do bytu či jiných prostor, které užívá může být vstup bez jeho povolení. Stejně tak k účtům a jiným zdrojům finančních prostředků. Exekutor má dokonce širší pravomoci než soud, protože i ten je povinen poskytnout exekutorovi potřebnou součinnost.** Navíc se o exekuci dozví dlužník až jako poslední a usnesení o nařízení exekuce vám bude doručeno a předáno již spolu s exekučními příkazy, postihujícími váš majetek, mzdu, důchod či jiný příjem.

Exekuce může být odložena, pokud o tom rozhodne soudce. Mohl by o tom rozhodnout v případě a na základě sdělení povinné osoby, když by provedením exekuce byli dlužník nebo jeho rodina velmi vážně postiženi a současně by věřiteli nevznikla závažná škoda. Uplyne-li neodůvodněný odklad, v exekuci se pokračuje.

Stejně tak může být od exekuce upuštěno, nebo může být zastavena. Ovšem jen v případě dobrovolného uhrazení pohledávky dlužníkem.

Při obou výše zmíněných možnostech je však nutná okamžitá a adresná spolupráce dlužníka v okamžiku, kdy se o exekuci dozví. Musí postupovat striktně ve smyslu poučení daného v nařízení exekuce. Ze své praxe mohu uvést, že neúčinné je tvrdit, že nic nedlužím, že nemám peníze, že se mi změnil poměry atd. Nejlepší v daném případě je spojit se s pověřeným exekutorem a buď dokladovat případnou hmotnou nouzi dlužníka, sociální a rodinou tíseň či jiné závažné okolnosti, nebo je možné se s exekutorem dohodnout na dobrovolném uhrazení pohledávky. Skutečně seriózní exekutor přistoupí na tuto nabídku, případně i formou splátkového kalendáře, ale zde je nutné uhrazení třetiny dlužné částky i s příslušenstvím. Dále exekutor s dlužníkem uzavře dohodu o splátkovém kalendáři a tuto skutečnost oznámí soudu, který jej exekuci pověřil. Podotýkám, že v případě neuhrazení jedné ze

splátek v termínu kolečko exekuce pokračuje až do jejího vykonání, a to jejím provedením.

Proti usnesení o nařízení exekuce je možné podat v zákonné lhůtě i odvolání k soudu, ale namítat lze jen skutečnosti pro nařízení exekuce rozhodné (například vymáhaná částka byla zaplacená, byly dohodnuty splátky, došlo k chybnému označení povinného). K ostatním námitkám soud nepřihlédne a exekuci potvrdí. Navíc odvolání nemá odkladný účinek a exekutora nezastaví. Než soud rozhodne o odvolání, se jen zamezí prodeji zabavených věcí, odesláním peněz z účtu, odčerpání financí z penzijního a jiného fondu a tak dále.

Na základě své praxe doporučuji zkusit – i při nařízené exekuci – vyrovnání dluhu s oprávněným, který o exekuci požádal. Pokud je ochoten s vámi jednat, dohodnout se na splnění závazku, kupříkladu opět pomocí splátek přímo jemu, povinný se vyhne exekuci, ale plnit musí. **Zde ale upozorňuji, že exekutor není v takovémto případě vázán pokyny oprávněného a může v exekuci pokračovat.** Ale za pokus to stojí.

Dále bych se chtěla zmínit o tom, co podle občanského soudního řádu exekuci nepodléhá a čím by se exekutor měl řídit.

Jsou to věci, které dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkonů. Věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. U osob zdravotně postižených by mělo být samozřejmostí, že exekuci nebudou podléhat věci, které tito lidé potřebují ke svému životu, zdravotní pomůcky, věci a pomůcky získané na základě příspěvku státu či příslušné zdravotní pojišťovny ve smyslu příslušných zákonů a vyhlášek. Exekuci by tedy neměly podlehnout například běžné oděvní součásti a obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsteny a věci podobné povahy, zdravotnické potřeby a jiné věci, které dlužník potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě, dále hotovost do výše 1000 Kč.

Co je možné zabavit a co ne, je neustále předmětem polemiky, různého přístupu exekutorů v praxi. On totiž pojem věcí nezbytně potřebných je polemický sám o sobě. Zažila jsem v praxi, že exekutor odnesl mrazák i s masem, plnou ledničku, trochu dražší šatstvo a nakonec i snubní prsten.

Vedle hmotného majetku jsou však předmětem exekuce i finanční prostředky. Kromě peněz v hotovosti a prostředků na účtu to mohou být i některé sociální dávky, například peněžitá pomoc v mateřství nebo stipendium. Jak opět víme z praxe, podlehly exekuci i jiné sociální dávky než zmiňované. Mohl by to být počátek značně nepříznivého precedentu. Ale v každém případě by nemělo být předmětem exekuce porodné, přídávky na děti a pohřebné, je-li vyplaceno.

Jak je z výše uvedeného patrné, exekuce je velice nepříznivým, někdy pro dlužníka až fatálním dopadem splácení „dluhů“. A exekutorovi je lhostejné, jak a proč vznikly. Pro všechny zúčastněné na straně věřitele je rozhodující, že nejsou placeny dobrovolně a řádně.

Nemohu tedy opominout a nezmínit se o tom, jak situaci řešit, abychom se exekuci vyhnuli.

Pokud se někdo ocitne v situaci, že nemůže dostát svým závazkům, měl by se pokusit najít řešení, jak se s dluhy vypořádat a s věřitelem se na něčem rozumném dohodnout, než resignovat a nechat věcem volný průběh. V tomto případě nedopadne nikdy dobře. Věřiteli byste měli po zralé úvaze nabídnout návrh řešení. Opět se zde nevyplatí „farizejství“ a slibování něčeho, co nemůžete splnit. Ztratili byste důvěryhodnost a nikdo by pak s vámi nejednal.

Vzhledem k tomu, že v životě dochází k omylům, může se stát, že jste byl označen za dlužníka neprávem. Opět nerezignujte, shromážděte důkazy a svou pravdu dokažte u soudu. Je na žalujícím věřiteli, aby svůj údajný nárok prokázal. Soudům a jednáním se nevyhýbejte, nepřebírat v dnešní době poštu je velká hloupost. Připravte se jednak o možnost obrany, následný soud vás odsoudí v nepřítomnosti, a když si nevyzvednete rozsudek, připravíte se i o možnost odvolání, neboť ten nabude právní moci, ať už jej máte

v rukou nebo je z pošty zaslán zpět odesílajícímu. A pak se již zřejmě setkáte s exekutorem.

Když už u vás zazvoní, vyžádejte si průkaz a listiny, na jejichž základě se vstup do bytu či domu domáhá. Máte-li jakékoli pochybnosti, nic nezkazíte, když zavoláte na linku 158 a vyžádáte si pomoc. Právý exekutor by neměl mít námitky, nepravý vám to bude rozmlouvat nebo vezme nohy na ramena.

Dále si přesně zjistěte výši dluhu, který máte splácet. Důležité je to zejména tehdy, pokud exekuce bude prováděna pomocí vašeho zablokovaného účtu. Je totiž velice důležité, abyste si po splnění závazku pohlídali odblokování účtu, při jakýchkoli prodlevách sdělte ukončení exekuce splněním závazku soudu, který exekuci nařídil. Mnohokrát se stalo, že „nedopatřením“ nebyl účet odblokován a dlužník nadále neměl k účtu přístup a nemohl s ním nijak manipulovat.

Zastavit exekutora fyzicky – jak je zřejmé z výše napsaného – jde těžko. S pravým exekutorem se nicméně lze dohodnout. Když obdržíte výměr a rozhodnutí písemně, ihned se s jeho kanceláří spojte. **S tímto postupem a následnou dohodou mám ze své praxe velice dobré zkušenosti. Mnoho uživatelů se takto výkonu exekuce vyhnulo a plnili náhradním plněním ve smyslu občanského zákona.**

Další možností je žádost o odklad exekuce. Smysl to ale má jen tehdy, když je naděje, že seženete prostředky k úhradě dluhu.

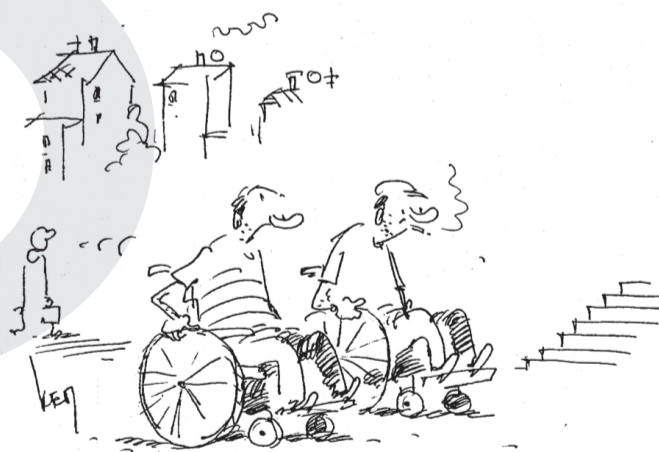
Nakonec bych se ráda zmínila o tom, jak se zachovat v případě, že exekutor nepostupuje podle zákonů ČR, způsobí škodu na zdraví nebo majetku osob, a to vše při činnostech, které souvisí s prováděním exekuce:

Exekutor je ze zákona pojištěn a za škodu jím způsobenou odpovídá i stát. Pokud tedy budete poškozeni a jste-li schopni o tom předložit důkazy, budete odškodněni. V takovém případě je dobré mít k dispozici protokoly, svědecká prohlášení, fotodokumentaci a podobně. Je také možné si na postup exekutora stěžovat u Exekutorské komory (www.exekutorskakomora.cz), popřípadě podat i trestní oznámení. Opět jsou ale nutné důkazy.

Není možné realizovat exekuci všemi možnými způsoby. Pokud vám exekutor zajistí bankovní účet, už by neměl postihovat další majetek, například zabavovat movité či nemovité věci. Zabavování věcí třetí osoby, jsou-li mu předloženy nezvratné důkazy, by měl alespoň vzít v úvahu.

Na úplný závěr uvádím kontakt na naši poradnu při NRZP ČR, kam je možné se obrátit s žádostí o radu, a to dříve, než se kolečko exekuce rozjede. Telefonní číslo pevné linky je 299 753 422 a číslo mobilního telefonu 739 771 700.

Věra Dreslerová, poradce sociálně právní poradny NRZP ČR pro osoby zdravotně postižené a seniory

BEZBARIÉROVÝ SPOLEČENSKÝ ZEBŘÍČEK?
- DRŽTE SE PŘI ZEMĚ, PŘÍTELU ...

vydavatel: Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7, telefon: +420 266 753 421, fax: +420 266 753 420, e-mail: nrzp@nrzp.cz | odpovědný redaktor: Jan Khol (khol@seznam.cz) | redakční okruh: Václav Krása (v.krasa@nrzp.cz), Patrik Nacher (patrik.nacher@seznam.cz), Jan Hutař (j.hutar@nrzp.cz), Jana Hrdá (janahrda@centrum.cz), Michal Dvořák (m.dvorak@nrzp.cz) | vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR, zapsáno do evidence periodického tisku pod číslem MK ČR E 13338 | vydáváno za finanční podpory Úřadu vlády České republiky | neprodejné | zveřejněné názory nemusejí být v souladu s míněním redakce, ručí za ně autoři článků